

Català normalitzat

Bernat Joan i Marí,
Català normalitzat en un món multilingüe,
Editorial Moll,
Palma 2009.

Aquest volum inclou tres escrits: en el primer, l'autor parla del procés

de normalització del català i del lloc que ocupa en el món actual, marcat pel pluralisme lingüístic i la realitat intercultural, on el manteniment de la llengua i de la identitat cobra un nou sentit i esdevé un valor afegit si es vol preservar la diversitat. En el segon treball es presenta una sinopsi sobre el lloc que ocupa la llengua catalana en el món de les llengües. El tercer, fet en quant secretari de Política Lingüística, l'autor reflexiona sobre les necessitats tecnològiques d'una llengua que es vol normalitzar.

Bernat Joan i Marí creu que la llengua que s'usa influeix en el fet que una comunitat sigui més o menys emprendedora, metòdica o creativa, atès que la cosmogonia que configura una llengua és diferent. Però diferència entre les societats amb llengües normalitzades, en les quals el plurilingüisme no afecta pas la vigència de la llengua nacio-

nal, i les situacions de minorització, en què el multilingüisme pot afectar d'una manera dramàtica les llengües encara no normalitzades.

Així, el futur de la llengua catalana en el nou context dependrà de quina llengua s'adopti com a llengua d'intercomunicació pública i entre els diferents grups lingüístics. L'autor té clar que el català no pot desaparèixer en una o dues generacions, però alhora, sense caure en catastrofismes, presenta sense cap por un més que possible escenari futur on el català pot ser a penes la llengua d'un vint per cent de la població, i en què la societat a nivell col·loquial funcioni bàsicament en espanyol. Cal dir que l'autor és el primer responsable català de Política Lingüística que fa aquesta afirmació?

Recomanem també els seus comentaris sobre l'actitud monolingüe d'Espanya i les propostes (Agència Europea pel Multilin-

güisme) que fa sobre el context europeu, un terreny de joc més favorable per a les llengües minoritzades i minoritàries que no pas el de cada Estat concret si s'articulés una política lingüística europea per sobre els Estats membres i sobre la necessitat de capacitat sancionadora de què hauria de gaudir la Secretaria de Política Lingüística.

Per primera vegada en trenta anys tenim al capdavant de la política lingüística del Principat un sociolingüista que no ha oblidat ni les idees ni les armes –si em permeteu parlar en aquests termes pusi-hànimes que el «nacionalisme» català ens vol fer abandonar–; però el context polític de subordinació a Espanya no ens permet cap alegria ni discursos amarats de liquidacionisme lingüístic. Per això, encara ens és imprescindible el discurs i la feina de Bernat Joan i Marí. ♦

JORDI SOLÉ I CAMARDONS

Prenint el demble a les paraules

Antoni Lluís Martí,
Prenint el demble a les paraules: Defensa de la llengua, etimologia, història, curiositats,
Edicions Documenta Balear,
Mallorca 2009.

L'autor del llibre, Antoni Lluís Martí (Manacor, 1935), es dedica, d'anys ençà, a l'estudi i conreu de diverses llengües, sobretot per tal de reforçar i aprofundir en la

catalana. Els seus extensos coneixements filològics, esmerçats en treballs de ludolingüística, ja compten amb una trentena i escaig de volums.

Un dels aspectes en què ha demostrat el seu caire de competent lexicòleg i d'estudis de l'onomàstica es troba en llibres com *Vocabularis temàtics*, *Catàleg de noms propis de persona*, *El lèxic de Mn. Alcover*, *Felicitações en 500 llengües...* i en tres obres de façons sòlides i voluminoses: *Prensa i societat* (2006), *Diccionari d'expressions lingüístiques* (2008) i *Prenint el demble a les paraules* (2009), amb què ens acaba de sorprendre altra vegada.

Aquesta darrera obra és prologada pel sociolingüista de la UIB Joan Melià, i copresentada pel també professor de la Universitat de les Illes, Felip Munar. El primer observa que no té res d'improvisació i que l'autor hi sap combinar l'opinió i la divulgació, resultats d'una recerca constant i preocupació al voltant de la llengua catalana. Considera l'obra «inexcusable per a qualsevol persona que vulgui endinsar-se en el coneixement general del català tant per satisfer la curiositat com per completar la seva formació». El doctor

Munar remarca que, malgrat les malifetes i entrebanes que l'assetgen cada dia, la nostra llengua encara és viva i s'entossudeix a resistir esponerosa davant els embats. Per això «és bo reforçar-nos amb el demble exquisit de les paraules que ens ofereix l'autor».

Però l'obra que ens ocupa és, sobretot, una recopilació d'articles apareguts entre 2004 i 2008 en un setmanari manacorí amb el propòsit de donar a conèixer al gran públic algunes particularitats de la llengua comuna. L'autor hi tracta, sobretot, les maneres com la podem defensar; els drets lingüístics; els avantatges i els inconvenients del bilingüisme; l'origen, la formació i l'evolució dels mots; els sinònims i antònims; les llengües franques i *pidgins*; els problemes de traducció; els tecnicismes i mots populars; els noms de les festes anyals; els mesos i els dies de la setmana... i, fins i tot, noms comercials d'ús freqüent. A més de la divulgació cultural, l'autor pretén divertir, amb un llenguatge planer i divertit, l'interès per l'estudi de la llengua catalana entre els més joves i els nous catalans.

Amb aquest llibre el professorat de català, tant de secundà-

ria com d'adults, ara disposa d'una eina excel·lent que pot servir, com a lectura recomanada al seu alumnat, per a ensinistrar-lo en sociolingüística, noves etimologies, història... Compta amb un bon ramell de curiositats que fan el mateix efecte que la cafeïna no adulterada: no deixa venir la son ni l'avorriment en tenir-lo a les mans. Esdevé el text que mancava als aspirants a l'obtenció dels certificats oficials de català, especialment per a l'aprenentatge de l'àrea de Cultura que, tot sigui dit, hauria de tenir una mica més de pes en el conjunt de les proves, puix no solament amb coneixements gramaticals es poden engrescar els parlants de nostra llengua nacional. ♦

GABRIEL BARCELÓ BOVER